

historische kring huizen

HUIZER KRING BERICHTEN

20e jaargang nr. 4, december 1999

Aan de leden,

Van de voorzitter

We staan aan de vooravond van een nieuwe eeuw, de 21e, en ik denk dat een ieder daar zo zijn of haar eigen ideeën over heeft. Zo ook de Historische Kring Huizen en het doet het bestuur dan ook veel genoegen u te kunnen mededelen dat diverse werkgroepen weer verder kunnen functioneren door de inzet van een aantal medeleden van onze vereniging (zie blz. 2). Het komende jaar en de volgende eeuw zien wij dan ook met vertrouwen tegemoet.

Het bestuur wil op zijn beurt ook het jaar 2000 voorspoedig beginnen en hoopt dat u als leden ons hierbij wilt ondersteunen door blijk te geven van uw belangstelling. Bij voorbeeld door uw aanwezigheid op onze ledenavonden. De volgende data kunt u vast noteren:

ledenavond op dinsdag 18 januari 2000 over De Molukse gemeenschap in Huizen.

Plaats: De Boerderij, Hellingstraat 9, Huizen. Tijd: 20.00 uur.

Toegang: gratis voor leden; niet-leden fl. 5,-.

De heer M. Wattimena vertoont dan een film o.a. over het kamp Almere en vertelt over zijn herinneringen. Verderop in dit blad treft u een artikel van zijn hand over dit onderwerp: **"49 jaar Molukkers in Huizen"**.

Dan komt op **dinsdag 14 maart 2000 de Klederdrachtgroep uit Nunspeet** hun dracht tonen in een prachtige presentatie, waarop onze eigen Klederdrachtgroep na de pauze zal aansluiten.

Op **dinsdag 18 april 2000** vindt dan de **Algemene Jaarvergadering** plaats met de gebruikelijke verenigingszaken en een programma na de pauze dat nog niet vaststaat.

Beide avonden vinden eveneens plaats in De Boerderij.

Rest ons als bestuur van de Historische Kring Huizen u een goede eeuwwisseling toe te wensen en een goede en vooral een gezonde start in het historische jaar 2000.

Namens het bestuur,
B.J. van Geenen, voorzitter

vervolg op blz. 2

Inhoudsopgave:

Blz. 3	49 jaar Molukkers in Huizen, M. Wattimena
Blz. 6	Verslag van de Klederdrachtgroep
Blz. 7	De hondekar
Blz. 8/9	Reactie op de foto Uit de Oude Doos september 1999 blz. 11
Blz. 10/11	Reactie op de foto Uit de Oude Doos september 1999 blz. 7

Bestuur Historische Kring Huizen

voorzitter:

B.J. van Geenen

Lijzij 109, 1276 GK Huizen, tel. 52 52807

secretaris:

D. Brugge

Havenstraat 42, 1271 AG Huizen, tel. 52 44003

lid:

Mw. A. Kruijning-Teeuwissen

Driftweg 151, 1272 AC Huizen, tel. 52 54776

lid:

Mw. M. Rebel

Joost Banckertstraat 77, 1272 BG Huizen, tel. 52 62505

Waarnemend penningmeester:

A. Vos

Zeisweg 3, 1276 XX Huizen, tel. 52 57233

Klederdrachtgroep:

Mw. J.W. van Geenen-van den Berg

Lijzij 109, 1276 GK Huizen, tel. 52 52807

Redactie Berichtenblad:

Mw. G.E.E. van Noppen

Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, tel. 52 53783

ARCHIEF: Achterbaan 82, 1271 TZ Huizen, tel. (035) 52 50223

Geopend na afspraak in overleg met de secretaris.

Geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen slechts toegestaan met uitdrukkelijke bronvermelding en na schriftelijke toestemming.
-----*(Vervolg van blz. 1)*

Op dit moment (december 1999) kent de Historische Kring de volgende werkgroepen (in alfabetische volgorde); voor zover mogelijk worden de leden van de werkgroepen genoemd.

Archief: de heer en mevrouw P. Wiersma, mevrouw H. van Splunder en de heer D. Brugge. De werkgroep buigt zich momenteel over de mogelijkheden en onmogelijkheden van bestaande computerprogramma's voor het registreren van de gegevens van familie-onderzoek, documenten en boeken in het archief. Op korte termijn zal het bezit van de Historische Kring geïnventariseerd worden en via de computer toegankelijk gemaakt.

De film- en fotogroep: de heer J. Schaap en de heer en mevrouw C. Sijl. Deze werkgroep legt de straten van het dorp op foto en dia vast. Daarnaast worden de veranderingen die nu plaatsvinden gefotografeerd, b.v. de bouw in het Vierde Kwadrant en het nieuwe uitgaanscentrum tegenover het gemeentehuis, maar ook de sloop van Theater 3-in-1 en panden in het oude dorp. Verder zal de werkgroep zich bezighouden met (oude) films en video-opnamen en met het beheer van de oude foto's in ons archief.

De Klederdrachtgroep: onder leiding van mevrouw J. van Geenen houdt deze groep zich bezig met het instandhouden van de Huizer klederdracht en het promoten daarvan bij allerlei gelegenheden. De groep bestaat uit 27 volwassenen en 5 to 8 kinderen.

Open Monumentendag/Huizer Dag: de heer en mevrouw J. Rebel coördineren de activiteiten waarbij de Kring betrokken is op de Huizer Dag/nationale Open Monumentendag op de tweede zaterdag van september.

Redactie Berichtenblad: mevrouw G.E.E. van Noppen en mevrouw M. Rebel. Het Berichtenblad verschijnt viermaal per jaar.

Alle werkgroepen nodigen graag belangstellenden uit zich aan te sluiten. De secretaris zal u graag informeren over de tijden waarop de werkgroep bij elkaar komt. Het bestuur houdt zich verder aanbevolen voor suggesties voor andere werkgroepen.

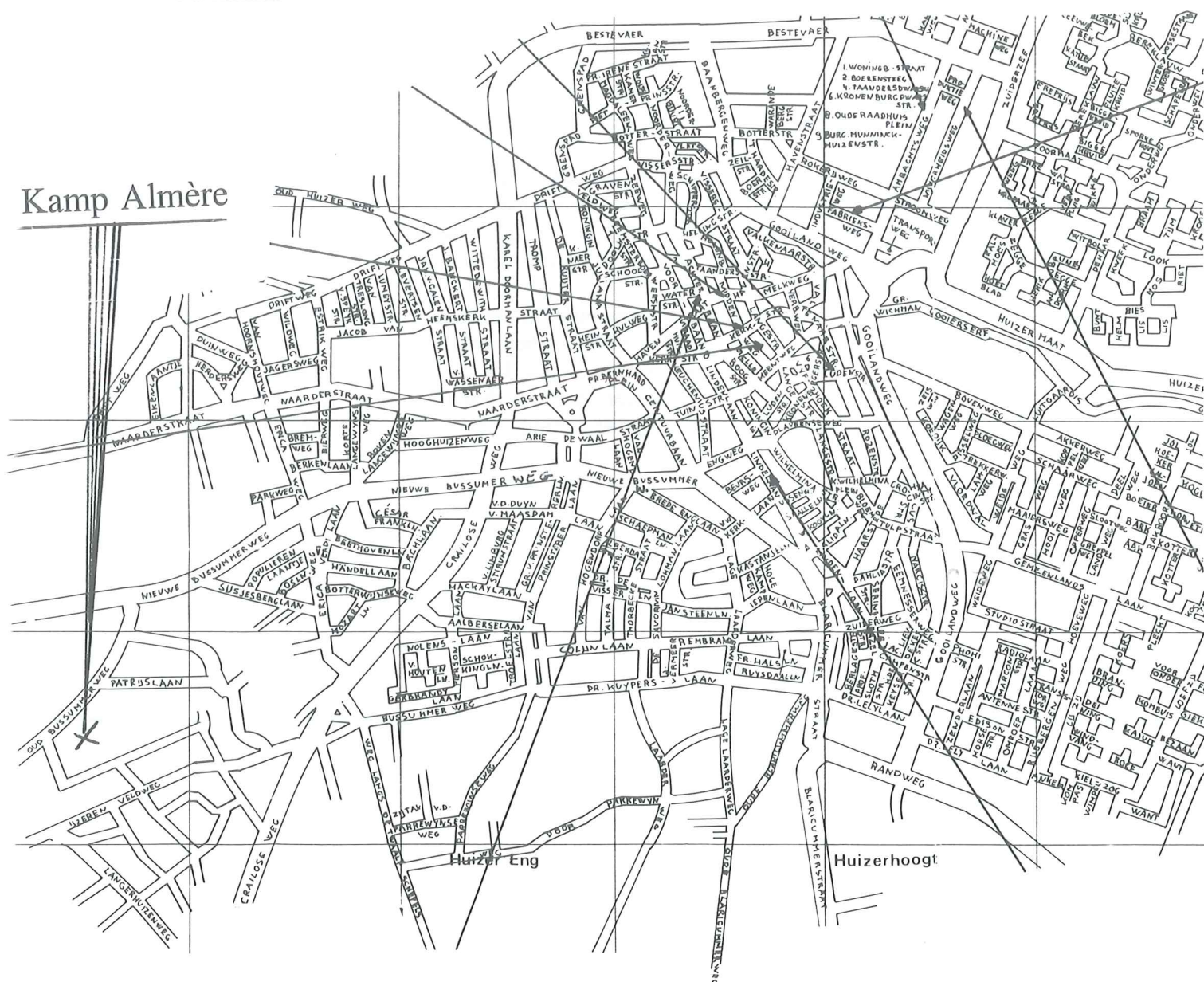
49 jaar MOLUKKERS IN HUIZEN

Max Wattimena

De aankomst

Het is koud, bitter koud, als op 22 maart 1951 de loopplank van de MS KOTA INTEN wordt uitgelegd. Zes weken lang is dit immense passagiersschip onderweg geweest van Makassar naar Rotterdam. Aan boord Zuidmolukse militairen en marine-personeel met hun gezinnen die een "tijdelijk verblijf" in het verre Holland is toegezegd. Gehuld in lange militaire jassen glibberen mannen, vrouwen en kinderen richting Rotterdamse kade. Natte sneeuw teistert de donkere gezichten, hun ogen staan op ongeloof. Met bijna alles is rekening gehouden, maar niet met dit. Uit de aardrijkskundeboekjes, op de Hollandse scholen op Ambon, leerde men dat sneeuw wit is, koud en glad, maar hoe dat voelt?! Geen letter!!

Honderden ontredderde mensen worden overgebracht naar kamp Amersfoort. Maar een deel van hen wordt direct verwezen naar woonoord Almère nabij Huizen (NH). Een voormalig Duits werkkamp dat door de Rijksgebouwendienst tot een tijdelijk onderkomen is verbouwd. Tijdelijk ... "De slechtst denkbare oplossing", noemt de toenmalige Nederlandse regering de evacuatie van de Molukkers. Want het is slechts voor een periode van 6 maanden, dan zal Ambon weer vrij toegankelijk zijn voor haar bewoners wie toegang tijdelijk is ontzegd. De geschiedenis zal ons echter leren dat minister van Oorlog Jacobs en de zijnen de Molukkers een worst voorhouden en een loopje met de waarheid nemen.

Status

Maar het kon nog erger. Als de Molukkers 4 maanden in het kamp verblijven, wordt hen op 26 juli 1951 de militaire status ontnomen en zijn zij van de ene dag op de andere rechten- en statenloos. Een vreemdelingenpaspoort en een karig zakgeld van fl. 3,- per volwassene en fl. 2,- per kind per week is hun deel. Ondanks tegenwerking van de vakbonden wordt van regeringswege geprobeerd de Molukkers aan het werk te krijgen. Veelal tegen hun zin, men is immers militair?! Ook het vervolg is snel geregeld: in 1954 wordt de zelfzorg ingesteld, hetgeen inhoudt dat de Molukkers in hun eigen onderhoud moeten voorzien.

Het kamp

De centrale keuken in kamp Almere verdwijnt, er worden keukens op onbegrijpelijke afstanden (10 - 90 meter) van de barakken gebouwd. Vooral 's winters levert dat problemen op. Men gaat in de woningen op provisorische kooktoestelletjes aan de slag, met alle gevolgen van dien: de ene binnenbrand na de andere. Na anderhalf jaar worden de keukens weer afgebroken en voorzieningen binnenshuis getroffen. Aan de kerk wordt een kantine gebouwd. De centrale wasplaats is een ontmoetingsplaats van de vrouwen, menige roddel doet er de ronde ...

Voor het eerste levensonderhoud zijn de bewoners aangewezen op de bakker, slager, melkboer en groenteman, die dagelijks hun ronde door het kamp doen. Er wordt veel op krediet gekocht, daar het zakgeld of de schamele loontjes niet toereikend zijn. De jeugd pikt appeltjes van de groentekar, maar de Nederlandse middenstanders doen desondanks goede zaken.

In de periode 1958 - 1961 worden 6 barakken bijgebouwd en de woningen krijgen kolenhokken voor de deur. Ondanks alle ellende, vooral in de winter, is het gezelligheid troef in het kamp en het verenigingsleven maakt bloeiende tijden door. Voetbal, volleybal, zondagsschool en vrouwenverenigingen worden druk bezocht. Ook wordt er veel gemusiceerd. Buiten tussen de barakken, op het plein onder de RMS-vlag, in de huiskamers en in het inmiddels gebouwde Stichtingsgebouw, de centrale ontmoetingsplaats van kamp Almere. De Molukse bewoners hebben zich na 15 jaar met het kampleven verzoend, ondanks het verlangen ooit terug te keren naar een vrij Ambon.

De integratie

Langdurige rust is de Huizense Molukkers echter niet gegund, want het gemeentebestuur neemt het besluit kamp Almere af te breken en de Molukse bewoners te integreren binnen de Huizense gemeenschap. De Molukkers krijgen huizen aangeboden in de nieuwe dorpskernen, maar wel verdeeld over de gehele gemeente Huizen. Een hechte gemeenschap wordt uit elkaar getrokken. Toch zijn de meningen binnen de Molukse gemeenschap verdeeld. Sommige gezinnen gaan onmiddellijk akkoord met het aanbod van de gemeente Huizen, anderen gaan in verzet tegen de overplaatsing, en een enkeling moet door de ME uit de barakken worden gesleept. Typisch Huizer familienamen als Kos, Bout, Zeeman en Rebel krijgen burens die namen dragen als Tamaela, Papilaja, Tahamata en Lahumeten; ze zijn min of meer tot elkaar veroordeeld. Maar het gemeentebestuur heeft haar werk goed gedaan, zodat de "overlast" tot een minimum beperkt blijft.

De Molukkers moeten wennen aan de stenen huizen. Maar vooral comfort als centrale verwarming levert problemen op. Zowel in de zomer als in de winter loeit de verwarmingsketel op de maximale stand, dag en nacht door. De gasrekeningen stijgen tot astronomische hoogten met alle financiële gevolgen van dien. Sommige oudere Molukkers vereenzamen in hun nieuwe behuizing, de heimwee naar Ambon is in een aantal gevallen ondraaglijk. Een aantal van hen overlijdt als gevolg van het oorlogstrauma. Psychische opvang bestaat in die tijd niet voor Molukkers.

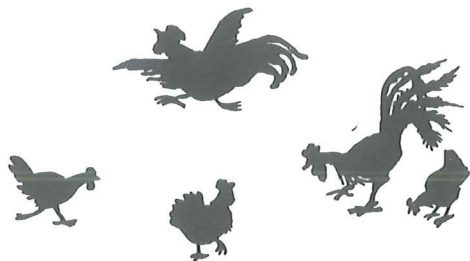
Kerstmis

De nieuwe kernbewoners plaatsen het gemeentebestuur voor grote problemen en dilemma's. Terwijl Nederlanders op kerstavond 1971 de nachtdienst bijwonen in hun respectievelijke kerken, klinkt rond middernacht op straat plotseling een oorverdovend lawaai. Vuurpijlen verlichten de inktzwarte decembernacht, donderbussen komen met razend geweld tot ontploffing. Rotjes en voetzoekers zoeken hun weg tussen kerkgangers en autobanden. Ambon viert kerstfeest. Een traditie wordt vanuit kamp Almère voortgezet in de woonwijk. Nederlanders gaan onthutst de straat op, want begrip voor de Molukse kerstviering is er van geen kanten. Het komt tot massale vechtpartijen, de politie voert charges uit en een kloof tussen blanke Nederlanders en donkere Molukkers is geslagen. Vanaf de kansel roept ds. Talahatu, een man met veel invloed, op tot rust, orde en begrip. Het werkt ...

Het vervolg

Ondanks genoemde culturele problemen en de dramatische treinkapingen midden jaren '70 is er in de loop der jaren toch een band ontstaan tussen Molukkers en Nederlanders. Het Molukkers-integratieplan heeft succes. Ook binnen de Molukse gemeenschap zelf, door Molukkers buiten Huizen de meest westerse in Nederland genoemd, krijgt alles zijn plaats. Begin jaren '80 komt er een nieuw Stichtingsgebouw aan de Weideweg, nadat het oude in vlammen is opgegaan. In 1986 wordt een nieuwe wijkraad geformeerd die verschillende Molukse organisaties dichter tot elkaar brengt. De Nederlandse regering komt na 37 jaar op de proppen met de Rietkerk-penning, door de Molukkers zelf de "bedelpenning" genoemd, en een jaarlijkse ereschuld-vergoeding van fl. 1000,-. De kerk ondergaat op de kansel, na veel vijven en zessen, een wisseling van de wacht. Het aantal "gemengde" huwelijken is procentueel hoog. De Molukse sportverenigingen krijgen steeds meer aanmeldingen van Nederlanders. Molukkers hebben, mede door hun historische achtergrond, in vergelijking met de meeste andere minderheidsgroepen goed hun plaats gevonden in Huizen. Momenteel telt Huizen telt tussen de 400 en de 500 Molukse zielen.

BOEREJONGES

Nou kijk, 't was een prambeersel
want een mins weet toch mar nooit!
Ut leste van de boerejonges
hem'm we in 't kippehok êgoid.
De arme beesten wieren
zoô dronken as 't mar kan.
Kippen en boerejonges
daer beginnen we gien meer an!

Aartje Kruijning-Teeuwissen

Rijssen 4 september 1999

A black silhouette of a person sitting in a chariot, holding a flag on a pole. The chariot is pulled by a horse. The person is wearing a helmet and a cape. The flag is waving. The chariot has a large wheel visible on the right side.

Oldebroek 15 september 1999

Henny

[illegible]

In *Alledaagse Dingen* van oktober 1996 troffen wij informatie aan ter aanvulling op de foto van de **hondekar op blz. 7**. N.B. In het archief van De Historische Kring Huizen is een exemplaar van dit nieuwsblad ter inzage.

Verleden

Heden

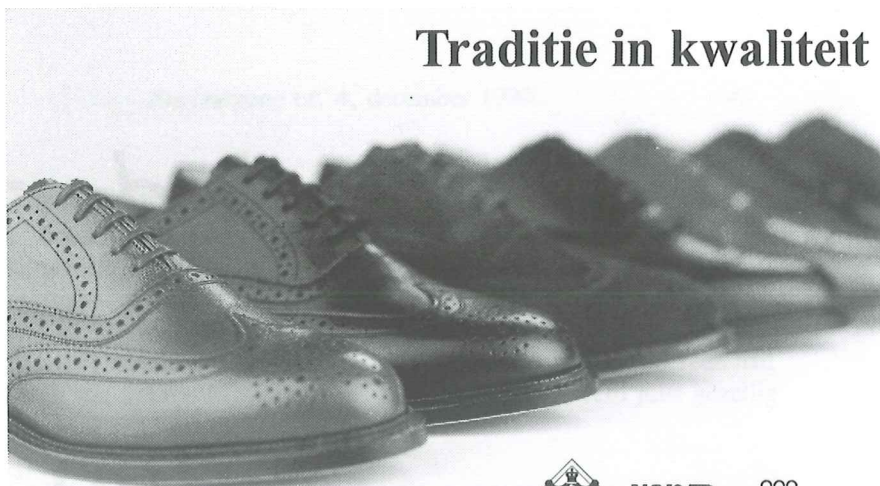
*En: "Samen naar
de toekomst".*

Rabobank

Midden in de samenleving

Traditie in kwaliteit

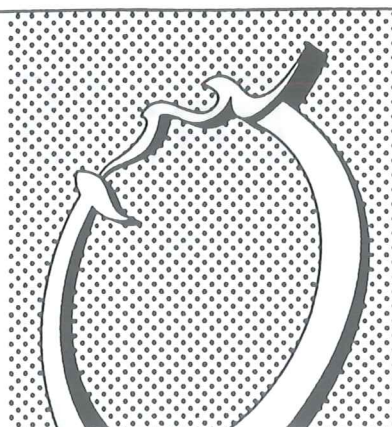

Lindenlaan 3 1271 AV Huizen Tel. 035-52 51185

van ^{OOO}Bommel
SUPERIOR SHOES
SINCE 1734

ADVIESGROEP VAN DER ROEST

Verzekeringen
Pensioenen
Hypotheken

Nijverheidsweg 24
1271 EA Huizen
Telefoon 035 - 525 36 69

Lid van de Nederlandse Bond van Assurantiebemiddelaars

Studio Kosmetique

Schoonheidsspecialiste
Pedicure/Manicure/Visagiste
Voetreflextherapeute

Greetje Kos
E. Ludenstraat 46 - 1271 PT Huizen
Telefoon: 035-5254076

Bakkerij H. Kruymer B.V.

Specialiteit in Huizer

SPECULAAS EN ONTBIJTKOEK
Hellingstraat 14 • Huizen
Tel. 035-5253368

C. Vos

Makelaars & Assurantiekantoor

bemiddelen van
aan - en verkoop van woonhuizen

tevens alle
verzekeringen
hypotheken
financieringen
en
taxaties

bel: 035-5253366
of fax: 035-5268651

KRUIJMER AUTOMATISERING

HUIZEN

BUREAU voor :

informatisering

automatisering

opleiding

advies

Botterstraat 7a 1271 XL Huizen
Tel / Fax: 035-5251713/541191

samen sterk
LID WORDEN
IS IN UW BELANG
EN HET ONZE!

samen sterk
HUURDERSORGANISATIE
Postbus 253 - 1270 AG HUIZEN
Telefoon: 035-5264535

Uw oude foto als nieuw!

Geef uw oude foto een nieuwe kans,
Een reproductie maakt van uw oude foto een
nieuw exemplaar.

Vanaf foto van foto tot digitale retouche, alles
is mogelijk !

Voor vrijblijvend advies gaat u naar

Foto Video Schipper

Achterbaan 16
1271 TZ Huizen
Tel.: 035 - 525 46 91

Administratie- & Assurantiekantoor

C. van den Broek

Voor een goed verzorgde
boekhouding,
opstellen van de jaarrekening en
aangifte van belastingen.

Ook voor uw salarisadministratie
kunt u bij ons terecht.

Wij kunnen u adviseren bij het
sluiten van de juiste verzekeringen.

Hagedis 2, 1275 BR Huizen.
tel.: 035 - 5262712 fax: 035 - 5241184

ONDERHOUDS BEDRIJF PAUL ROTH v.o.f

K. Doormanlaan 43 - onderhoud
1271 CA HUIZEN - maatvoering
035 - 5254144 - stelwerkzaamheden
06 - 22789167 - timmerwerk
FAX 035 - 5254082

Voor Kwaliteit & service

nu ook glas isolatie
hoge geluidswaarde (db)
en weinig warmteverlies (k)

Foto Collectie mw. A. Kruijning-Teeuwissen

DE HONDEKAR

Rond 1900 liepen er in Nederland zo'n 80.000 trekhonden rond. Ze liepen te zeulen aan de vrachtjes van visventers, bakkes, petroleumventers, postbodes, winkeliers of soldaten. Gehandicapten en bejaarden gebruikten de hondekar met trekhond wel als invalidewagentje. Veel trekhonden werden behoorlijk afgebeeld en hadden een zwaar leven, hoewel er enige bescherming uitging van de Nederlandse Trekhondenwet van 1910. Deze wet stelde een jaarlijkse keuring van hond en kar verplicht, wat de ergste misstanden voorkwam.

Ook in Huizen werden tot in de jaren veertig wel trekhonden gebruikt, maar daarna werd hun taak overgenomen door de fiets, paard-en-wagen, de brommer en de auto. Uiteindelijk verbood de wet op de dierenbescherming uit 1962 het gebruik van trekhonden in Nederland.

Toch wordt de trekhond af en toe weer gesignaleerd op de openbare weg. Dat komt doordat er sinds een jaar of negen in Nederland en Vlaanderen trekhondenverenigingen actief zijn. Op historische en folkloristische manifestaties laten zij zien hoe men vroeger met trekhonden werkte. In Nederland houdt het Berner Wägeli-team zich bezig met het trainen van trekhonden. Men begint te trainen als de honden ongeveer een jaar oud zijn. Gedurende een half jaar mogen de dieren wennen aan het hondetuig, dat geheel gemaakt is volgens de voorschriften van de Trekhondenwet. De baasjes leren tijdens de oefeningen om hun hond goed in te spannen en de lading van de kar evenwichtig te verdelen. Binnen de vereniging gelden speciale afspraken over het maximale gewicht dat de honden mogen trekken. Een reu trekt maximaal 100 kilo, een teef 80 kilo, een koppel sleept maximaal 200 kilo voort en een driespan 300 kilo of minder.

Eerst wordt de conditie van de hond verbeterd door hem naast de fiets te laten lopen. Het trekken van een kar wordt geleerd door ingespannen in een speciaal hondentuig een last van b.v. autobanden voort te slepen. Daarna wordt de hond voor een lege kar gespannen, waarmee op een oefenbaan situaties op de weg worden nagebootst. Tenslotte komt het oefenen met een beladen kar. Als laatste moet de hond nog leren dat hij, ingespannen en wel, de kans loopt alleen gelaten te worden. Zo ging het immers vroeger ook, als de baas bij zijn klant naar binnen ging en uit het gezichtsveld verdween.

UIT DE OUDE DOOS - reactie I

Op blz. 11 van het Berichtenblad van september 1999 publiceerden wij onderstaande foto met de vraag waar de foto gemaakt was, in welk jaar en wie er op de foto staan. Op de laatste twee vragen kregen wij nog geen antwoord, op de eerste wel, als volgt. (Hartelijk dank - Red.)

De foto is gemaakt op de Speklaan vanaf wat nu de Lindenlaan/hoek Beursweg is. Op de plaats van het lange pand is nu de showroom van Garage Schoeman gevestigd, voorheen Garage Jaap de Lange, Lindenlaan 69. Op afbeelding 1 hiernaast op blz. 9 ziet men het pand vanaf de andere kant, nl. van de Lindenlaan/hoek Engweg; hier staan nog hoge oude bomen voor dat huis, dus dit plaatje zal wel ouder zijn. Hierop is ook te zien dat de Speklaan een "open end" had: daar was het eind van het dorp en begon de eng.

De Speklaan was vroeger de uitvalsweg naar Blaricum. Achter het lange pand is Hotel Promenade nog gedeeltelijk te zien. Het hotel was het eindpunt van de tramlijn Hilversum - Laren - Blaricum - Huizen, vice versa. Later, toen de Ceintuurbaan aangelegd was, werd een verbinding gemaakt over de Ceintuurbaan naar het tramstation aan de Naarderstraat van de tramlijn Naarden-Bussum - Huizen, v.v.

Op afbeelding 2 hiernaast op blz. 9 ziet men de tram nog op de Speklaan staan, achter de bossages stond Hotel Promenade. Het huis rechts is het nog bestaande pand Lindenlaan 79, waar voorheen dokter Obbink woonde. Deze prentbriefkaart werd in 1915 verzonden en geeft dus de toestand weer aan het begin van deze eeuw.

Afbeelding 1

Afbeelding 2

UIT DE OUDE DOOS - reactie II

Op blz. 7 van het Berichtenblad van september 1999 publiceerden wij onderstaande foto met de vraag "Wie kent deze familie?" Het antwoord vindt u hieronder. (Hartelijk dank - Red.)

Altijd als jullie mooie blad komt, kijken we meteen of er nieuws in staat. Dit keer was het heel verrassend, want de trouwfoto van onze ouders stond er in! De foto is op 30 december 1930 genomen, achter de boerderij Plaveenseweg 14, in de tuin. Onze ouders trouwden zaterdags voor de wet en dan zondags in de kerk, meestal met meerdere paren tegelijk. Alleen moeder had een oorijzer op en een mooie blauwe schort voor (in de oorlog heb ik er een jurkje van gekregen); de andere vrouwen hadden allemaal een isebec op. Het is wel triest dat niemand meer in leven is.

We vinden nu ook dat onze opa en opoe er erg oud uitzien. Ze waren $\pm$ 1865 geboren en toen ongeveer 65 jaar oud. Komt het door het harde werken of door de kleding?

We wensen jullie veel geluk met de Historische Kring en hopen op nog veel foto's "Uit de oude doos".

Geertje Zwart-Bakker en familie

- 1 en 2 Dirk Bakker en Geertje Schram
- 3 en 4 Lambert Bakker en Gerretje Vos 1902 en 1903
- 5 en 6 Evertje Bakker en Cornelis Vos
- 7 en 8 Jacob Bakker en Grietje Heinen
- 9 en 10 Joost Zwart en Geertje Veerman
- 11 en 12 Jaapje van Amstel en Klaas Bakker
- 13 en 14 Jacob Mulder en Marretje Bakker
- 15 Jaapje Bakker, echtgenote van Henk Bakker
- 16 Lijsje Vos
- 17 Neeltje Vos?
- 18 Jan Bakker
- 19 Dirk Bakker
- 20 Jan Bakker
- 21 Jacob Mulder
- 22 Geertje Bakker
- 23 Dirk Mulder
- 24 Kleine Geertje Bakker
- 25 Berend Mulder
- 26 Grote Geertje Bakker
- 27 Jannie Bakker
- 28 Pietje Bakker

(7) (8) (9) (16) (17) (18) (12) (13) (14) (15)
(1) (2) (3) (4) (5) (6)
(19) (20) (21) (22) (23) (24) (25) (26) (27) (28)

Old Amsterdam
Premier Grand Cru cheese

De eerste oude kaas die
alle tongen losmaakt